

Uchwała Nr...
Rady Miejskiej w Ziębicach

z dnia 29 maja 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Ziębice na lata 2024-2030**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609) w zw. z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Ziębice na lata 2024 – 2030, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała Nr 353/VIII/2021 Rady Miejskiej w Ziębicach z dnia 25 listopada 2021 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Ziębice na lata 2021 – 2024.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Ziębic.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

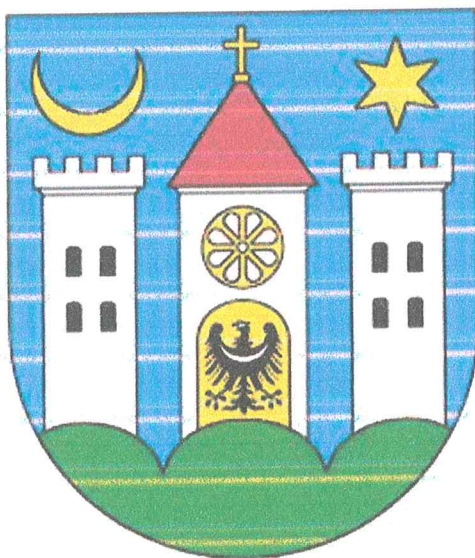
RADCA PRAWNY

mgr Maciej Pływacz

Z up. Burmistrza Ziębic
ZASTĘPCA BURMISTRZA
Małgorzata Wołczyk

Załącznik do Uchwały Nr...
Rady Miejskiej w Ziębicach
z dnia 29 maja 2024 r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY
OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ
W GMINIE ZIĘBICE
NA LATA 2024 - 2030**

ZIĘBICE 2024

Spis treści

Wprowadzenie.....	5
Rozdział I.....	5
1. Podstawy prawne przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej.....	5
2. Definicja i charakterystyka zjawiska przemocy.....	6
3. Adresaci Programu.....	14
4. Miejsce realizacji Programu.....	14
5. Realizatorzy Programu i czas realizacji.....	14
Rozdział II.....	15
1. Diagnoza zjawiska przemocy domowej na terenie gminy Ziębice.....	15
2. Analiza SWOT.....	20
3. Zasoby instytucjonalne.....	24
4. Potrzeby w sferze przeciwdziałania przemocy domowej.....	24
Rozdział III.....	25
1. Założenia programowe.....	25
2. Cele, kierunki i wskaźniki Programu.....	26
Rozdział IV.....	30
1. Monitorowanie Programu.....	30
2. Sprawozdawczość i wymiana informacji.....	30
3. Finansowanie Programu.....	30
ZAKOŃCZENIE.....	31

Wprowadzenie

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 9 lipca 2005 r. nakłada na każdą gminę obowiązek opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w celu tworzenia warunków do bardziej skutecznego przeciwdziałania przemocy na poziomie lokalnym.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. wskazuje, iż instytucja rodziny, definiowana w systemie praw człowieka jako „*naturalna i podstawowa komórka społeczeństwa*” (art. 16 ust. 3 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka) jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej. Przemoc domowa narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, natomiast organy władzy publicznej mają obowiązek zapewnić wszystkim osobom równe traktowanie, poszanowanie ich praw i wolności. W celu zwiększania skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej przewidziano szereg zadań, w tym m. in. sposób postępowania wobec osób dotkniętych przemocą domową oraz wobec osób stosujących przemoc domową.

Niniejszy Program został opracowany w celu zminimalizowania negatywnych następstw przemocy domowej, a także w celu efektywnego, interdyscyplinarnego działania na rzecz rodzin z terenu gminy Ziębice. Realizacja Programu powinna przyczynić się do ograniczenia zjawiska przemocy na terenie gminy. Określone w dokumencie cele i kierunki działań mają charakter ramowy i mogą podlegać modyfikacjom. W Programie przedstawiono charakterystykę przemocy domowej. Omówiona została diagnoza zjawiska przemocy domowej na terenie gminy Ziębice. Następnie w dalszej kolejności przedstawione zostały cele programu i obszary działania. Wskazano źródła finansowania oraz warunki monitoringu i ewaluacji programu.

ROZDZIAŁ I.

1. PODSTAWY PRAWNE PRZECIWDZIAŁANIA ZJAWISKU PRZEMOCY DOMOWEJ.

Podstawowym aktem prawnym regulującym działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424), dalej także „ustawa”. Ustawa określa:

- 1) zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- 2) zasady postępowania wobec osób doznających przemocy domowej,

3) zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc domową.

Przepisy ustawy stosuje się także w przypadku zagrożenia przemocą domową oraz w przypadku podejrzenia stosowania przemocy domowej.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Ziębice na lata 2024 - 2030 został opracowany zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy, z uwzględnieniem nowelizacji wprowadzonej na mocy przepisów ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 poz. 535), która obowiązuje zasadniczo od 22 czerwca 2023 r. W myśl art. 6. ust. 2 pkt 2-4 ustawy, do pozostałych zadań własnych gminy należy:

- 1) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową,
- 2) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia,
- 3) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

W niniejszym Programie uwzględniono także podstawowe akty prawne, które współtworzą charakterystyczny system przeciwdziałania przemocy domowej:

- ✓ ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ✓ ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ✓ ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ✓ ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ✓ ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ✓ ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- ✓ ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny,
- ✓ ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego,
- ✓ ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym,
- ✓ uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030.

2. DEFINICJE I CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY

W Słowniku Języka Polskiego przemoc definiowana jest jako „przewaga wykorzystywana w celu narzucenia komuś swojej woli, wymuszenia czegoś na kimś; też: narzucona komuś bezprawnie władza”. Od 22 czerwca 2023 r. przez przemoc domową

rozumie się: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej” (art. 2 ust. 1 pkt 1).

Ponadto w myśl definicji przemocy domowej osoba doznająca przemocy domowej to:

- a) małżonek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- d) osoby pozostające w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- e) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- f) osoby wspólnie zamieszkujące i gospodarujące oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- g) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletni

– wobec których jest stosowana przemoc domowa.

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa wyżej.

Świadek przemocy domowej – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Osoba stosująca przemoc domową to osoba pełnoletnia, która dopuszcza się przemocy domowej wobec osób, o których mowa powyżej.

Obecnie obowiązujące rozwiązania prawne, zawarte w procedurze „Niebieskie Karty” (dalej także „NK”), nie wymagają zgody osoby doznającej przemocy domowej, ani osoby stosującej przemoc domową na prowadzenie NK. Wprowadzono zasadę realizacji NK, według miejsca zamieszkania osoby doznającej przemocy domowej. Obowiązkiem GDP (grupy diagnostyczno-pomocowej) będzie zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty” pod jej nieobecność. Wprowadzono zasadę, że jeżeli realizacja procedury „Niebieskie Karty” napotyka trudności, każdemu członkowi grupy diagnostyczno-pomocowej przysługuje prawo wystąpienia do wojewody z wnioskiem o wskazanie innej gminy właściwej. Zakończenie procedury „Niebieskie Karty” nastąpi w przypadku ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia, że zaprzestano dalszego stosowania przemocy (lub rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań). Dodatkowo wprowadzono obowiązek monitorowania sytuacji osób uczestniczących w procedurze „Niebieskie Karty” przez okres 9 miesięcy po jej zakończeniu.

Ustawa z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw poszerza katalog zakazów wobec osób stosujących przemoc, który obejmuje:

- 1) zakaz zbliżania się do osoby doznającej przemocy – gdy osoba stosująca przemoc domową swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy domowej stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby doznającej tej przemocy;
- 2) zakaz kontaktowania się z osobą doznającą przemocy – gdy osoba stosująca przemoc domową swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy domowej stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby doznającej przemocy, a także gdy osoba stosująca przemoc domową nęka ją za pomocą środków komunikacji elektronicznej na odległość, wzbudzając u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia lub istotnie narusza jej prywatność;
- 3) zakaz wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, lub obiektu sportowego, do którego uczęszcza osoba doznająca przemocy domowej, miejsca pracy lub innego miejsca, w których zwykle lub regularnie przebywa osoba doznająca przemocy domowej, oraz przebywania na tym terenie – jeżeli osoba dotknięta doznająca przemocy domowej uczęszcza do szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, uprawia sport lub pracuje.

Wszystkie wskazane wyżej zakazy wobec osoby stosującej przemoc domową mogą być wydane przez: Policję lub Żandarmerię Wojskową, sąd – w postanowieniu o udzielenie zabezpieczenia lub w postanowieniu o zobowiązaniu do opuszczenia mieszkania lub zakazie zbliżania się do niego, o zakazie zbliżenia się do osoby dotkniętej przemocą, kontaktowania się z nią, lub wstępu do miejsc, w których ta osoba przebywa. Zakazy, do których wydania uprawniona jest Policja lub Żandarmeria Wojskowa tracą moc po upływie 14 dni od dnia ich wydania, chyba że sąd udzielił zabezpieczenia, którym zostały one przedłużone. Przy obliczaniu terminu nie uwzględnia się dnia, w którym zakazy zostały wydane. Zakazy tracą także moc, w przypadku gdy po ich wydaniu wobec osoby stosującej przemoc domową zastosowano środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania. Policjant może wydać nakaz opuszczenia mieszkania, a także każdy z pozostałych zakazów (które mogą być zastosowane łącznie):

- 1) podczas interwencji podjętej we wspólnie zajmowanym mieszkaniu lub jego bezpośrednim otoczeniu lub
- 2) w związku z powzięciem informacji o stosowaniu przemocy domowej, w szczególności zgłoszenia przez:
 - osobę dotkniętą przemocą domową lub
 - kuratora sądowego lub pracownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, w związku z wykonywaniem ustawowych obowiązków.

Ponadto, Żandarmerii Wojskowej przyznano uprawnienia analogiczne do przysługujących Policji w odniesieniu do osób stosujących przemoc domową, które są żołnierzami pełniącymi czynną służbę wojskową. Jeśli natomiast wobec takich osób ze swoich uprawnień skorzysta Policja, jest zobowiązana niezwłocznie zawiadomić właściwą jednostkę organizacyjną Żandarmerii Wojskowej.

Osoba doznająca przemocy domowej może wystąpić do sądu z wnioskiem o:

- ✓ zobowiązanie osoby stosującej przemoc domową do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia,
- ✓ wydanie zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia,
- ✓ zakazu zbliżania się do osoby dotkniętej przemocą domową,
- ✓ zakazu kontaktowania się z osobą doznającą przemocy domowej,
- ✓ zakazu wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, lub obiektu sportowego, do których uczęszcza osoba doznająca przemocy domowej, miejsca

pracy lub innego miejsca, w którym zwykle lub regularnie przebywa osoba doznająca przemocy domowej, i przebywania na tym terenie.

Sąd rozpoznaje sprawę w postępowaniu nieprocesowym i orzeka po przeprowadzeniu rozprawy. Kodeks postępowania cywilnego nakłada na sąd obowiązek szybkiego rozpoznania sprawy. Sąd orzeka w terminie jednego miesiąca od dnia wniesienia wniosku. W przypadku wniesienia apelacji, sąd drugiej instancji orzeka w terminie jednego miesiąca od przedstawienia akt sprawy przez sąd pierwszej instancji wraz z apelacją.

Sąd uwzględniając wniosek o zobowiązanie osoby stosującej przemoc domową do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub o wydanie zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, wskazuje w postanowieniu obszar, który osoba stosująca przemoc domową ma opuścić i na którym nie może przebywać, lub odległość od wspólnie zajmowanego mieszkania, którą osoba stosująca przemoc domową jest obowiązana zachować. Sąd uwzględniając wniosek o wydanie zakazu zbliżania się do osoby dotkniętej przemocą domową, wskazuje w postanowieniu wyrażoną w metrach odległość, na którą osoba stosująca przemoc domową nie może zbliżyć się do osoby dotkniętej tą przemocą.

Sąd uwzględniając wniosek o wydanie zakazu kontaktowania się z pełnoletnią osobą dotkniętą przemocą domową, na wniosek wnioskodawcy lub uczestnika postępowania, gdy przemawiają za tym szczególne okoliczności, może w postanowieniu określić dopuszczalne sposoby kontaktowania się oraz ich zakres, mając na uwadze bezpieczeństwo osoby dotkniętej przemocą domową.

Postanowienia sądu, o których mowa powyżej, oraz postanowienie uwzględniające wniosek o wydanie zakazu wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, lub obiektu sportowego, do których uczęszcza osoba dotknięta przemocą domową, miejsca pracy lub innego miejsca, w którym zwykle lub regularnie przebywa osoba doznająca przemocy domowej, i przebywania na tym terenie, są skuteczne i wykonalne z chwilą ogłoszenia. Postanowienia te mogą być uchylane lub zmieniane wskutek zmiany okoliczności sprawy, chociażby były zaskarżone, a nawet prawomocne.

Niestosowanie się do zakazów przez osobę stosującą przemoc domową stanowi wykroczenie. Sprawca podlega karze:

- 1) aresztu (wymierzana w dniach może trwać od 5 do 30 dni),
- 2) ograniczenia wolności (trwa 1 miesiąc; w czasie jej odbywania ukarany: nie może bez zgody sądu zmieniać miejsca stałego pobytu; jest obowiązany do wykonywania nieodpłatnej

kontrolowanej pracy na cele społeczne; ma obowiązek udzielania wyjaśnień dotyczących przebiegu odbywania kary), albo

3) grzywny do 5000 złotych.

W art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej dodano punkt 4a i 4b oraz ust. 8, co oznacza zmiany w procedurze zapewnianiu dziecku ochrony przed przemocą domową przez pracownika socjalnego. Przed podjęciem decyzji o interwencji na podstawie art. 12a pracownik socjalny w uzgodnieniu z funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką dokona oceny ryzyka zagrożenia dla życia lub zdrowia dziecka w kwestionariuszu szacowania ryzyka zagrożenia dla życia lub zdrowia dziecka. W przypadku zapewnienia dziecku ochrony dziecku udziela się wsparcia psychologa.

Zjawisko przemocy domowej należy zatem analizować przyjmując perspektywę indywidualną, systemową lub społeczną. Perspektywa indywidualna, to spojrzenie przez pryzmat osoby doznającej przemocy lub przez pryzmat osoby stosującej przemoc domową. Perspektywa systemowa to ukazanie możliwych form wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc oraz opis metod wsparcia. Natomiast perspektywa społeczna, to odbiór społeczny zjawiska przemocy domowej, postawy członków lokalnej społeczności wobec aktów przemocy. Przemoc jest zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie i dotyczy rodzin o różnym statusie społecznym i należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych i szkodliwych społecznie.

Zasadniczo wyróżnia się następujące formy przemocy:

1. Przemoc fizyczna – to forma agresji łącząca się naruszeniem granic ciała. Jej celem jest zadanie „ofierze” bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia. Przejawia się poprzez: szarpanie, kopanie, popychanie, obezwładnianie, duszenie, odpychanie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, bicie otwartą ręką, pięściami, różnymi przedmiotami, przypalanie papierosem, topienie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, pozostawienie w niebezpiecznym miejscu, nie udzielenie niezbędnej pomocy, itp.
2. Przemoc psychiczna – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości, wzbudzanie w osobie doznającej przemocy strachu. Ta forma przemocy powoduje poważne szkody psychologiczne. Przejawia się poprzez: wyśmiewanie opinii, poglądów, przekonań, religii, pochodzenia, narzucanie swojego zdania, poglądów, stałe ocenianie, krytykę, wmawianie choroby psychicznej, izolowanie, kontrolowanie,

ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, wymuszanie posłuszeństwa i podporządkowania, ograniczanie snu, pożywienia i schronienia, wyzywanie, używanie wulgarnych epitetów, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb, szantażowanie, itp.

3. Przemoc seksualna – to zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, a także kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy ta osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przejawia się poprzez: gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszanie do seksu z osobami trzecimi, sadyzm w pożyciu, wyśmiewanie wyglądu, ciała i krytykę zachowań seksualnych, itp.
4. Przemoc ekonomiczna – to celowe niszczenie czyjejś własności, pozbawianie środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby. Przejawia się poprzez: okradanie, zabieranie pieniędzy, nielożenie na utrzymanie, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny, szantażowanie, zaciąganie długów i kredytów bez zgody współmałżonka, zmuszanie do pożyczek, uniemożliwianie korzystania z pomieszczeń niezbędnych do zaspokajania potrzeb (kuchnia, łazienka) itp.
5. Zaniedbanie – to ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych. Tej formy przemocy najczęściej doświadczają dzieci. Przejawia się poprzez: niedawanie (dziecku) środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka.
6. Cyberprzemoc - to przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera. Przejawia się poprzez: agresję słowną, np. wyzywanie na czatach internetowych, umieszczanie komentarzy na forum internetowym w celu ośmieszenia, sprawienia przykrości lub wystraszenia innej osoby; upublicznianie upokarzających, przerobionych zdjęć i filmów, zamieszczanie przykrych komentarzy na profilach innych osób w portalach społecznościowych, włamanie na konto i podszywanie się pod kogoś w celu zamieszczania w jego imieniu obraźliwych postów i zdjęć na profilach innych użytkowników, szantażowanie, ujawnianie sekretów, wykluczanie z grona „znajomych” w Internecie, celowe ignorowanie czyjejś działalności w sieci .

Przemoc domowa zazwyczaj ma charakter długotrwały i cykliczny. Można wyszczególnić powtarzające się fazy, które razem tworzą pewnego rodzaju cykle przemocy. Znajomość faz

pozwala lepiej zrozumieć charakter i specyfikę problemu. Możemy wyróżnić trzy fazy powtarzającego się cyklu. Są to:

1. Faza narastania napięcia – jest to pierwsza faza, w której dochodzi do stopniowego wzrostu napięcia, w której osoba stosująca przemoc jest stale napięta i poirytowana, zaś osoba doznająca przemocy obarcza siebie winą i stara się za wszelką cenę uniknąć kolejnej awantury;
2. Faza ostrej przemocy – jest to druga faza, w której napięcie prowadzi do wybuchu gniewu i rozładowania agresji. Partner staje się gwałtowny, wpada w szal, jakiś drobiazg wywołuje awanturę. Osoba doświadczająca przemocy może doznać obrażeń zagrażających jej zdrowiu i życiu. Najczęściej to w tej fazie, osoby doznające przemocy wzywają policję, szukają pomocy;
3. Faza miodowego miesiąca – jest to trzecia faza, w której osoba stosująca przemoc wyraża skruchę, składa obietnice, obiecuje poprawę. „Sprawca” jest czuły, troskliwy, zapewnia o swojej miłości. Przeprasza często towarzyszą łyzy i prezenty. W tej sytuacji osoba doznająca przemocy często czuje się odpowiedzialna za to, co się stało i postanawia dać sprawcy „drugą szansę”. Faza miodowego miesiąca zatrzymuje ofiarę w sytuacji przemocy, bo łatwo pod jej wpływem zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch faz. Niestety faza miodowego miesiąca nie trwa długo. Po jakimś czasie napięcie znowu narasta i cały cykl przemocy się powtarza. Z biegiem czasu przemoc staje się coraz gwałtowniejsza, dotkliwsza. Cykliczność przemocy sprawia, że osobom doświadczającym przemocy trudno jest podjąć działania mające na celu zatrzymanie przemocy.

Przemoc fizyczna, seksualna, psychiczna i ekonomiczna popełniona na szkodę osób najbliższych jest przestępstwem. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, może być zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną (art. 207 kk.), za które grozi kara pozbawienia wolności od trzech miesięcy do 5 lat. Jeśli sprawca działa ze szczególnym okrucieństwem lub jeżeli osoba pokrzywdzona targnie się na własne życie, sprawca podlega karze odpowiednio od roku do lat 10 i od 2 do 12 lat.

Skutki przemocy domowej to nie tylko szkody fizyczne, ale również trwałe następstwa w psychice człowieka. Bezpośrednie skutki przemocy można podzielić na:

- 1) objawy fizyczne (m.in. urazy, obrzęki, otarcia, rany, złamania, stłuczenia, zadrapania, oparzenia, siniaki, choroby w wyniku powikłań i stresu),
- 2) objawy emocjonalne (m.in. smutek, wycofanie, wzrost lęku i niepokoju, izolacja, depresja, próby samobójcze, samobójstwa, zmienność nastrojów, niska samoocena

- i poczucie własnej wartości, zespół stresu pourazowego, napady paniki, zaburzenia snu, zaburzenia psychosomatyczne),
- 3) objawy społeczne (m.in. wycofanie społeczne, nieufność, nieumiejętność nawiązywania kontaktu, wyuczona bezradność, spadek poczucia kompetencji),
 - 4) objawy seksualnego wykorzystywania dziecka (m.in. seksualizacja kontaktów międzyludzkich, wciąganie innych dzieci w nietypową aktywność seksualną, świadomość seksualna wykraczająca poza poziom dojrzałości dziecka, ucieczki z domu, próby samobójcze, problemy psychiczne).

3. ADRESACI PROGRAMU

Zmiany prawne od 22 czerwca 2023 r. w zakresie funkcjonowania systemu przeciwdziałania przemocy domowej wpływają m. in. na funkcjonowanie jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, pracowników socjalnych, asystentów rodziny, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, Policję, oświatę, ochronę zdrowia oraz organizacje pozarządowe i kuratorów sądowych. Nowelizacja ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej wprowadza zmiany w organizacji i funkcjonowaniu Zespołów Interdyscyplinarnych, a w miejsce grup roboczych powoływane są grupy diagnostyczno- pomocowe.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Ziębice na lata 2024 – 2030 skierowany jest do:

- 1) osób doświadczających przemocy domowej,
- 2) osób stosujących przemoc domową,
- 3) świadków przemocy domowej,
- 4) społeczności lokalnej, w tym osób zagrożonych przemocą domową,
- 5) przedstawicieli służb, instytucji i organizacji pozarządowych – podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

4. MIEJSCE REALIZACJI PROGRAMU

Obszar Gminy Ziębice.

5. REALIZATORZY PROGRAMU I CZAS REALIZACJI

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Ziębice na lata 2024 – 2030 będzie realizowany głównie przez instytucje zobligowane do działań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Ziębicach, Miejsko - Gminny

Ośrodek Pomocy Społecznej w Ziębicach, Komisariat Policji w Ziębicach, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ziębicach, placówki oświatowo-wychowawcze oraz placówki nauczania i wychowywania z terenu Gminy Ziębie, ośrodki zdrowia z terenu Gminy Ziębice, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ząbkowicach Śląskich, Sąd Rejonowy w Ząbkowicach Śląskich, Prokuraturę Rejonową w Ząbkowicach Śląskich oraz organizacje pozarządowe i inne zainteresowane podmioty.

ROZDZIAŁ II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

1. Diagnoza zjawiska przemocy domowej na terenie gminy Ziębice

Warunkiem właściwego zaplanowania działań jest przeprowadzenie dokładnej analizy problemów społecznych, jakie występują na terenie gminy Ziębice, ze szczególnym uwzględnieniem problemu przemocy domowej. Dokładne zdiagnozowanie zjawiska przemocy domowej jest trudne do osiągnięcia. Ciężko jednoznacznie określić liczbę osób doznających przemocy, ponieważ jest ona zjawiskiem pozostającym często w ukryciu, ze względu na skłonność do traktowania spraw rodziny jako problemów wyłącznie prywatnych, skrywanych w tzw. „czterech ścinach”. Z tego względu część przypadków przemocy domowej pozostaje nieujawniona. Statystyki pozwalają jedynie oszacować przybliżone rozmiary przemocy.

Na terenie gminy Ziębice przemoc występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym, bardzo często łączy się z takimi problemami jak uzależnienie, ubóstwo, bezradność w procesie wychowywania dzieci oraz brak umiejętności wychowawczych, a także bezrobocie.

Poniższa tabela prezentuje szczegółowo dane dotyczące powodów trudnej sytuacji rodzin z terenu gminy Ziębice, które skorzystały z pomocy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ziębicach w latach 2021, 2022 i 2023.

Tabela 1. Powody udzielenia wsparcia w gminie Ziębice w ramach pomocy społecznej w 2021, 2022 i 2023 r.

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN		
	2021 rok	2022 rok	2023 rok
ubóstwo	189	147	134
bezdomność	7	6	6
potrzeba ochrony macierzyństwa	14	12	15
w tym: wielodzietność	10	10	12
bezrobocie	191	156	146
niepełnosprawność	116	95	100

długotrwała lub ciężka choroba	159	134	123
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gosp. domowego - ogółem	34	28	36
w tym: rodziny niepełne	23	18	21
rodziny wielodzietne	5	6	6
przemoc domowa	4	1	1
alkoholizm	24	19	16
narkomania	1	2	3
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z ZK	13	8	10

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Ziębicach

Według stanu na 30 czerwca 2022 r. liczba ludności Gminy Ziębice wynosiła 15785 osób. Porównując do tego samego okresu z 2021 roku liczba ludności spadła o 271 osób. Natomiast według stanu na 30 czerwca 2023 roku liczba ludności Gminy Ziębice wyniosła 15587 osób.

Jednym z najczęściej występujących powodów trudnej sytuacji rodzin z terenu Gminy Ziębice jest bezrobocie. Poniższa tabela prezentuje sytuację osób bezrobotnych z terenu Gminy Ziębice w latach 2021, 2022 oraz 2023.

Tabela 2. Liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Ziębice w latach 2021, 2022 oraz 2023.

Gmina Ziębice	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Ogółem liczba osób bezrobotnych	530	535	540
kobiety	286	288	270
mężczyźni	244	247	270
Liczba osób długotrwale bezrobotnych	323	281	268
kobiety	190	160	140
mężczyźni	133	121	128

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Ząbkowicach Śl. Filia w Ziębicach

Powyższa tabela prezentuje, iż liczba osób bezrobotnych z terenu gminy Ziębice zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ząbkowicach Śląskich Filia w Ziębicach w latach 2021, 2022 i 2023 utrzymuje się na podobnym poziomie.

Skalę zjawiska przemocy w Gminie Ziębice szczegółowo obrazują dane gromadzone przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Ziębicach. Wszczęcie

procedury "Niebieskie Karty" następuje poprzez wypełnienie formularza "Niebieska Karta A" i przekazanie go do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego. Procedurę wszczynają podmioty do tego powołane, zgodnie z ustawą z dnia 25 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Formularze "Niebieska Karta – A", przekazywane do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego nie zawsze są wynikiem interwencji w miejscu zamieszkania rodzin. Wypełnienie dokumentu następuje także podczas bezpośredniego zgłoszenia na Komisariacie Policji zawiadomienia o akcie przemocy bądź złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa.

Jak wynika z danych liczbowych do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Ziębicach w 2021 r. wpłynęło 35 nowych Niebieskich Kart, w 2022 roku - 40, natomiast w 2023 roku 30.

Z analizy ilości prowadzonych spraw przez Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Ziębicach w ramach procedury „Niebieskie Karty” wynika, iż na przestrzeni lat 2021-2023 problem zdiagnozowanej przemocy domowej w gminie Ziębice utrzymuje się na podobnym poziomie. Precyzyjnie obrazuje to poniższe zestawienie.

Tabela 3. Liczba formularzy Niebieskie Karty przekazanych do Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Ziębicach w latach 2021 – 2023.

Liczba Niebieskich Kart	2021r.	2022 r.	2023 r.
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart część A	35	40	30
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart część C	18	18	25
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart część D	28	22	15
Ogólna liczba <u>rodzin</u> objętych procedurą Niebieskie Karty w danym roku	51	49	37

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z Realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2021, 2022, 2023

Poniższa tabela obrazuje ilość osób objętych bezpośrednim wsparciem grup diagnostyczno - pomocowych, powołanych w ramach prac Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Ziębicach.

Tabela 4. Praca grup diagnostyczno – pomocowych (dawniej grup roboczych)

Praca grup diagnostyczno – pomocowych	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Liczba rodzin objętych pomocą grup diagnostyczno-pomocowych	51	48	37
Liczba spotkań grup diagnostyczno - pomocowych	47	82	62
Liczba grup diagnostyczno - pomocowych	46	48	37

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Ziębicach

W ramach prac grup diagnostyczno - pomocowych dokonuje się przede wszystkim diagnozy sytuacji życiowej osób doświadczających przemocy domowej, opracowuje plan pomocy oraz udziela wsparcia w postaci szeroko rozumianej pracy socjalnej, czy poradnictwa: psychologicznego, pedagogicznego, prawnego. Ponadto informuje się o innych instytucjach działających w obszarze wsparcia rodzin doświadczających przemocy w rodzinie, prawach osób krzywdzonych, możliwościach podjęcia działań w celu prawnego uregulowania sytuacji np. zabezpieczenia dzieci - alimenty, o możliwości zobowiązania osoby nadużywającej alkoholu do podjęcia leczenia, czy złożenia w prokuraturze bądź na policji zawiadomienia o przestępstwie ściganym w trybie publiczno – skargowym lub wniosku o ściganie przestępstwa na wniosek osoby poszkodowanej.

Tabela 5. Liczba osób doświadczających przemocy domowej objętych działaniami w ramach procedury *Niebieskie Karty* w latach 2021 – 2023

Liczba osób doświadczających przemocy domowej objętych działaniami w ramach procedury <i>Niebieskie Karty</i> latach 2021 – 2023	OGÓŁEM		2021 r.	2022 r.	2023 r.
	w tym kobiety	ogółem	45	49	37
		w tym niepełnosprawne	0	4	0
		w tym starsze	16	11	8
	w tym mężczyźni	ogółem	50	50	38
		w tym niepełnosprawni	2	2	0
		w tym starsi	13	9	6
	w tym dzieci	ogółem	6	37	37
		w tym niepełnosprawne	1	1	2
		w tym dziewczynki	3	17	21
		w tym chłopcy	3	20	16

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z Realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2021, 2022, 2023.

Tabela 6. Liczba rodzin objętych w latach 2021-2023 działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” z podziałem na rodzaj stosowanej przemocy domowej

Liczba rodzin objętych działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”	Poszczególne lata	2021 rok	2022 rok	2023 rok
	ogółem	51	49	37
	- w tym ze względu na problem przemocy psychicznej	49	47	33
	- w tym ze względu na problem przemocy fizycznej	33	26	26
	- w tym ze względu na problem przemocy seksualnej	4	2	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Ziębicach

Z danych statystycznych znajdujących się w zasobach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Ziębicach wynika, iż w latach 2021 - 2023 nie założono procedury „Niebieskie Karty” przez pracowników ochrony zdrowia oraz nie zaobserwowano przez tą grupę zawodową przypadków wymagających pomocy w związku z doświadczaniem przemocy.

Czynnikiem mającym zasadniczy wpływ na występowanie przemocy domowej, zachowań agresywnych, aktów znęcania się nad członkami rodziny jest problem alkoholowy. Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego wraz z członkami grup diagnostyczno - pomocowych, podejmując działania kieruje wnioski do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o wszczęcie postępowania zmierzającego do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu, obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Z danych posiadanych przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Domowej w Ziębicach wynika, iż Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ziębicach w latach 2021-2023 nie założyła żadnej Niebieskiej Karty. Jednak należy zaznaczyć, iż powyższa Komisja zapraszała na posiedzenia również osoby bezpośrednio związane z problemem przemocy w rodzinie, w których realizowane były Niebieskie Karty. Poniższa tabela prezentuje liczbę zaproszeń osób z terenu gminy Ziębice, wobec których wszczęto postępowanie w sprawie nadużywania alkoholu.

Tabela 7. Postępowania wszczęte przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ziębicach

Liczba zaproszeń na posiedzenie GKRPA w danym roku	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Liczba zaproszeń	44	71	106

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ziębicach

W gminie Ziębice zapewniony jest dostęp do poradnictwa specjalistycznego w ramach Punktu Konsultacyjnego – Gminnego Centrum Pomocy (psycholog, prawnik, terapeuta ds. uzależnień). W ramach działań na rzecz rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie proponowane jest m. in. wsparcie w tym obszarze.

Tabela 8. Liczba osób dotkniętych przemocą domową, które skorzystały z pomocy Gminnego Centrum Pomocy – Punktu Konsultacyjnego w Ziębicach w latach 2021 – 2023.

Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które skorzystały z pomocy Gminnego Centrum Pomocy – Punktu Konsultacyjnego w Ziębicach	OGÓŁEM		2021 r.	2022 r.	2023 r.
			28	25	33
	w tym kobiety	ogółem	15	4	23
		w tym niepełnosprawne	0	2	2
		w tym starsze	6	2	9
	w tym mężczyźni	ogółem	10	11	10
		w tym niepełnosprawni	0	0	0
		w tym starsi	4	3	4
	w tym dzieci	ogółem	3	10	0
		w tym niepełnosprawne	0	1	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Punktu Konsultacyjnego w Ziębicach

2. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT stanowi narzędzie, które pozwala zidentyfikować oraz usystematyzować mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia społecznego obszaru gminy Ziębice. Opracowana diagnoza problemu przemocy domowej, a także potrzeby i oczekiwania zgłaszane przez osoby

działające w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej umożliwiły sporządzenie, niżej przedstawionej analizy SWOT.

Mocne strony	Słabe strony
• Dostęp do poradnictwa specjalistycznego w ramach Punktu Konsultacyjnego – Gminnego Centrum Pomocy (psycholog, prawnik, terapeuta ds. uzależnień). • Wykwalifikowana kadra osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej. • Gotowość oraz otwartość na współpracę ze środowiskiem lokalnym. • Dostępność instytucji wspierających rodzinę. • Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Ziębicach, • Interdyscyplinarny charakter pracy grup diagnostyczno-pomocowych, realizujących indywidualne plany pomocy rodzinom dotkniętym problemem przemocy, • Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ziębicach. • Wsparcie rodzin w postaci corocznej organizacji kolonii letnich (szkoły, MGOPS). • Rozwijająca się w gminie Ziębice baza rekreacyjno-sportowa służąca rodzinom do wspólnego spędzania wolnego czasu. • Dostęp i bardzo dobra jakość funkcjonowania placówek opiekuńczych i oświatowych w gminie Ziębice.	• Bierna postawa rodzin wobec problemów z jakimi się borykają, zwłaszcza z problemem przemocy domowej oraz niechęć do korzystania z pomocy instytucji działających w obszarze wsparcia rodziny. • Częsty brak współpracy ze strony rodziny. • Brak specjalistów z dziedziny psychiatrii – zarówno dla dorosłych jak i dla dzieci na terenie gminy Ziębice. • Rosnąca niewydolność rodzin w procesie wychowawczym. • Niewystarczająca współpraca między instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej. • Brak zainteresowania programem korekcyjno- edukacyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie. • Brak organizacji charytatywnych i podmiotów ekonomii społecznej działających w sferze pomocy społecznej, • Obciążenie emocjonalne osób pracujących z rodzinami uwikłanymi w przemoc, zwiększające prawdopodobieństwo wypalenia zawodowego. • Bierność świadków przemocy domowej, • Funkcjonowanie stereotypów na temat zjawiska przemocy domowej (np. ofiary są odpowiedzialne za doświadczaną przemoc). • Długotrwałe procedury związane ze skierowaniem na „przymusowe” leczenie odwykowe osób zmagających się z uzależnieniem. • Niewystarczające środki finansowe na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.
Szanse	Zagrożenia

• Rozbudowanie współpracy między instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej. • Podnoszenie i doskonalenie kwalifikacji osób pracujących z rodzinami w celu przeciwdziałania przemocy domowej. • Realizacja programów profilaktycznych. • Szeroki wachlarz usług i form wsparcia dla rodzin i dzieci. • Rosnąca świadomość społeczna. • Możliwość pozyskania zewnętrznych środków finansowych na realizację działań z obszaru przeciwdziałania przemocy domowej.	• Zanikanie więzi rodzinnych. • Rozpad rodzin, tj. rozwody, wyjazdy za granicę, inne. • Uzależnienia członków rodzin, m. in. od alkoholu, środków odurzających, hazardu, internetu. • Wzrost negatywnych zachowań wśród dzieci i młodzieży, w tym przemocowych. • Złożoność problemów rodzin. • Bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów. • Wpływ przemocy domowej, trwającej latami na zdrowie psychiczne ofiar i świadków przemocy, • Wykorzystywanie procedury „Niebieskie Karty” w sprawach rodzinnych, w tym rozwodowych, • Brak konsekwentnych działań w stosunku do sprawców przemocy, poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc, • Wzrost niewydolności opiekuńczo-wychowawczej rodzin.
--	---

Na podstawie wykonanej diagnozy można stwierdzić, iż w Gminie Ziębice konieczna jest realizacja następujących działań, tj.:

1. Działania profilaktyczne na terenie Gminy Ziębice powinny mieć charakter długofalowy i różnorodny. Nie powinny się one ograniczać jedynie do środowiska szkoły - uczniów i nauczycieli, ponieważ przyniosą wtedy znacznie mniejsze efekty.
2. Istotne jest kontynuowanie prowadzonych działań profilaktycznych i edukacyjnych na terenie Gminy Ziębice, które obejmują wszystkie grupy mieszkańców. Należy podkreślić, że skuteczne rozwiązywanie problemu przemocy domowej zależy nie tylko od podmiotów i instytucji, które działają w tym zakresie, lecz także od społeczności lokalnej. Planowane działania powinny polegać przede wszystkim na dostarczaniu informacji o możliwych formach poszukiwania pomocy oraz funkcjonujących w tym zakresie instytucji.
3. Należy prowadzić działania edukacyjne, których celem jest upowszechnianie wiedzy odnośnie problemu przemocy domowej, w tym jej form oraz sposobów radzenia sobie z problemem.

4. Rekomenduje się zwracanie szczególnej uwagi na wsparcie kadry pracującej w instytucjach pomocowych, szczególnie w zakresie rozwijania ich kompetencji i umiejętności w zakresie nowoczesnych form pomocy pracy z rodzinami borykającymi się z problemem przemocy domowej. Profesjonalna pomoc pomoże zmniejszyć skutki związane z występowaniem przemocy domowej na poziomie rodziny, jak i społeczności lokalnej.
5. Rekomenduje się kampanie społeczne zachęcające do reagowania na przemoc oraz nawiązywanie współpracy z służbą zdrowia w celu usprawnienia procedury "Niebieskiej Karty".
6. Rekomenduje się przeprowadzanie warsztatów lub akcji informacyjnych skierowanych do rodziców, które mogłyby uświadomić różnice między przemocą domową a konfliktem rodzinnym oraz nauczyć rozpoznawać sygnały świadczące o występowaniu przemocy domowej.
7. Rekomenduje się przeprowadzenie szkoleń dla rodziców, które obejmowałyby następujące zagadnienia: organizacja czasu, podział obowiązków, rozwój emocjonalny dziecka oraz sposoby skutecznej komunikacji. Efektem tych działań będzie wzmocnienie więzi rodzinnych.
8. Rekomenduje się warsztaty dla dzieci i młodzieży w ramach przeciwdziałania przemocy domowej, agresji oraz rozwiązywaniu konfliktów między uczniami, działania edukacyjne zwiększające świadomość problematyki zagrożeń cyfrowych.
9. Wskazane jest przeprowadzenie szkolenia dla nauczycieli w ramach pomocy krzywdzonym uczniom oraz procedury "Niebieskiej Karty" w szkole.

Skala problemu przemocy domowej

Jedną z kluczowych instytucji świadczących pomoc dla rodzin z problemem przemocy domowej jest Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ziębicach oraz funkcjonujący w jego ramach Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Ziębicach. W pracy na rzecz rodzin doświadczających przemocy domowej pracownicy Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej współpracują m.in. z instytucjami i służbami takimi jak: Policja, Prokuratura, Sąd Rejonowy - kuratorzy, służba zdrowia, oświata.

Z powodu występowania przemocy domowej Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ziębicach w 2021 roku udzielił pomocy finansowej 4 rodzinom, w 2022 r. jednej rodzinie 6-osobowej, natomiast w 2023 roku jednej rodzinie 2-osobowej.

Jak wynika z danych liczbowych - do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Ziębicach w 2021 r. wpłynęło 35 Niebieskich Kart, w 2022 r. 40 Niebieskich Kart, natomiast w 2023 roku 30 Niebieskich Kart.

Rodziny borykające się z problemem przemocy domowej mogą otrzymać wsparcie w Punkcie Konsultacyjnym – Gminnym Centrum Pomocy w Ziębicach, gdzie udzielane jest bezpłatne poradnictwo psychologiczne, prawne oraz terapia uzależnień. W ramach działań na rzecz rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie proponowane jest m. in. wsparcie w tym obszarze. Rodziny są informowane o możliwości skorzystania z nieodpłatnej pomocy w pobliżu miejsca zamieszkania. Nieodzownym wsparciem jest również poradnictwo świadczone przez pracowników socjalnych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ziębicach oraz szeroko pojęta praca socjalna na rzecz osób i rodzin.

3. ZASOBY INSTYTUCJONALNE

W Gminie Ziębice bezpośrednio przeciwdziałaniem przemocy domowej zajmuje się sieć instytucji:

- 1) Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ziębicach,
- 2) Komisariat Policji w Ziębicach,
- 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ziębicach,
- 4) Prokuratura Rejonowa w Ząbkowicach Śląskich,
- 5) Placówki oświatowe z terenu gminy Ziębice,
- 6) Ośrodki zdrowia z terenu gminy Ziębice,
- 7) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ząbkowicach Śląskich,
- 8) Sąd Rejonowy w Ząbkowicach Śląskich- kuratorzy zawodowi i społeczni,
- 9) Organizacje pozarządowe,
- 10) Ziębickie Centrum Kultury,
- 11) inne zainteresowane instytucje.

4. POTRZEBY W SFERZE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

- 1) Prowadzenie systemu informacji i edukacji w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.
- 2) Stałe doskonalenie zasobów kadrowych; wypracowanie i wprowadzenie procedur oraz monitorowanie przemocy domowej.
- 3) Wprowadzenie spójnego systemu współpracy i koordynacji pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodzin dotkniętych przemocą domową.

- 4) Stałe monitorowanie, ewaluowanie oraz inicjowanie wprowadzania koniecznych zmian w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, edukacja społeczna.
- 5) Miejsca schronienia w związku z przemocą domową.

ROZDZIAŁ III.

1. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Ziębice na lata 2024 – 2030 jest dokumentem opracowanym na podstawie Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030.

Głównymi założeniami przedmiotowego programu są: kompleksowość i interdyscyplinarność działań ujętych w ramy sprawnie funkcjonującego systemu, ukierunkowanego na wsparcie i ochronę osób doświadczających przemocy, edukację i pomoc w korygowaniu zachowań osób stosujących przemoc domową, edukację kadr instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej oraz szeroko ujętą edukację społeczeństwa.

Podstawą działań systemowych są założenia, iż przemoc domowa jest przestępstwem, a najważniejsze jest bezpieczeństwo osoby dotkniętej przemocą i zatrzymanie przemocy. Bez realizacji wyżej wymienionych założeń pomoc jest zazwyczaj nieskuteczna.

Pojedyncza instytucja nie jest sama w stanie skutecznie rozwiązywać problemu przemocy domowej. Nieodzowna jest interdyscyplinarność pracy w tym zakresie poprzez ścisłą współpracę, łączenie działań, przepływ informacji, określenie wspólnego celu oraz przewidywanie efektów. Interdyscyplinarność jest podstawą skuteczności w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Ponadto wzrost świadomości społecznej powinien przyczynić się do zapobiegania przemocy domowej, umożliwić szybsze reagowanie, a także spowodować, że osoby stosujące przemoc będą odczuwać brak akceptacji dla swoich działań, co znacznie zwiększy skuteczność w jej zapobieganiu oraz łagodzeniu jej następstw.

2. CELE, KIERUNKI I WSKAŹNIKI PROGRAMU:

Cel strategiczny programu:

Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w gminie Ziębice.

Cel główny jest realizowany poprzez cele szczegółowe:

CEL I: Zwiększenie działań w zakresie ochrony osób doznających przemocy domowej i rozszerzenie dostępności pomocy.

Kierunki działań:

- 1) Aktywna działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Ziębicach,
- 2) Utworzenie i funkcjonowanie grup diagnostyczno-pomocowych,
- 3) Realizowanie procedury „Niebieskie Karty”,
- 4) Prowadzenie poradnictwa socjalnego, psychologicznego, pedagogicznego, medycznego, prawnego dla osób doświadczających przemocy domowej, a także prowadzenie pracy socjalnej,
- 5) Realizowanie programów terapeutycznych dla osób doznających przemocy domowej lub kierowanie osób do uczestnictwa w nich,
- 6) Opracowywanie i realizowanie indywidualnych planów pomocy oraz grupowych działań edukacyjnych, które są kierowane do osób doznających przemocy domowej,
- 7) Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy domowej poprzez np. zapewnienie schronienia, udzielenie pomocy finansowej i rzeczowej,
- 8) Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy w szczególności: medycznej, psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej,
- 9) Zapewnienie sprawnego systemu współpracy służb we wdrażaniu procedury z art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- 10) Publikowanie na stronie internetowej Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ziębicach informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia dla osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej.

Wskaźniki:

1. liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Ziębicach,

2. liczba utworzonych grup diagnostyczno-pomocowych,
3. liczba funkcjonujących grup diagnostyczno-pomocowych,
- 3 liczba interwencji związanych z przemocą domową,
- 4 liczba założonych Niebieskich Kart,
- 5 liczba przeprowadzonych specjalistycznych porad,
- 6 liczba osób korzystających z poradnictwa,
- 7 liczba dzieci, którym zapewniono ochronę w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, w związku z bezpośrednim zagrożeniem życia lub zdrowia,
- 8 liczba opracowanych i upowszechnionych materiałów informacyjnych dot. przemocy domowej,
- 9 liczba osób doznających przemocy domowej uczestniczących w działaniach indywidualnych,
- 10 liczba osób doznających przemocy domowej uczestniczących w działaniach grupowych,
- 11 liczba opracowanych i zrealizowanych programów terapeutycznych dla osób doznających przemocy domowej lub liczba osób skierowanych do udziału w programach,
- 12 liczba osób uczestniczących w programach terapeutycznych dla osób doznających przemocy domowej,
- 13 liczba osób, którym zapewniono schronienie,
- 14 liczba osób, którym udzielono pomocy finansowej i rzeczowej.

CEL II: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących, a także podejrzanych o przemoc domową.

Kierunki działań:

- 1) Motywowanie i kierowanie osób stosujących przemoc do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno- terapeutycznych,
- 2) Prowadzenie rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu i stosującymi przemoc domową,
- 3) Informowanie o konsekwencjach stosowania przemocy domowej, o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii dla osób stosujących przemoc domową,
- 4) Kierowanie wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ziębicach w sprawie zastosowania obowiązku podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu,
- 5) Wypracowanie standardów monitoringu po zamknięciu procedury Niebieskie Karty (art. 9h ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej).

Wskaźniki:

- 1) liczba zorganizowanych programów korekcyjno-edukacyjnych oraz programów psychologiczno-terapeutycznych,
- 2) liczba osób uczestniczących w wyżej wymienionych programach,
- 3) liczba osób, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutyczny,
- 4) liczba założonych i zakończonych Kart w ramach procedury „Niebieskie Karty”,
- 5) liczba osób, wobec których podjęto działania monitorujące po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”,
- 6) liczba złożonych zawiadomień w sprawie wykroczenia z art. 66c Kodeksu Wykroczeń,
- 7) liczba skierowanych wniosków do GKRPA.

CEL III: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Kierunki działań:

- 1) Prowadzenie badań nad zjawiskiem występowania przemocy na terenie Gminy Ziębice (m.in. diagnozy, ekspertyzy, ewaluacje, badania ankietowe),
- 2) Realizowanie porad oraz interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- 3) Edukowanie dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie z przejawami agresji i przemocy, w tym tworzenie programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy i cyberprzemocy,
- 4) Podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej (w tym także rodziców) na temat przemocy domowej m.in. poprzez organizowanie prelekcji, spotkań rodzinnych itp.,
- 5) Promowanie wzorów dobrego rodzicielstwa wolnego od krzywdzenia i zaniedbywania np. poprzez prowadzenie warsztatów umiejętności wychowawczych i konsultacji dla rodziców,
- 6) Podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej na temat przemocy domowej poprzez upowszechnianie materiałów edukacyjno-informacyjnych (np. plakatów, broszur, ulotek), w tym na temat przemocy ekonomicznej i cyberprzemocy oraz innych zagrożeń ze strony nowoczesnych technologii komunikowania,
- 7) Rozpowszechnianie informacji o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy domowej,
- 8) Prowadzenie działań profilaktycznych dotyczących zapobiegania przemocy domowej (w szczególności wobec dzieci, kobiet, osób starszych lub niepełnosprawnych).

- 9) Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z problemem poprzez: organizację lokalnych akcji i kampanii lub przyłączenie się do ogólnokrajowych kampanii społecznych na temat przeciwdziałania przemocy domowej.

Wskaźniki:

- 1) liczba opracowanych raportów dotyczących zjawiska przemocy domowej,
- 2) liczba lokalnych i ogólnokrajowych kampanii społecznych, w których uczestniczyła Gmina Ziębice,
- 3) liczba przeprowadzonych warsztatów, programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz liczba uczestników ww. działań,
- 4) liczba placówek oświatowych realizujących programy profilaktyczne,
- 5) liczba udzielonych porad,
- 6) liczba zorganizowanych prelekcji dla społeczności lokalnej oraz liczba uczestników,
- 7) liczba przeprowadzonych spotkań, pogadanek profilaktycznych dla rodziców oraz liczba uczestników,
- 8) liczba zrealizowanych godzin edukacyjnych w ramach programów profilaktycznych,
- 9) liczba zorganizowanych akcji lokalnych/kampanii społecznych na temat przeciwdziałania przemocy domowej, w których Gmina Ziębice uczestniczyła,
- 10) liczba uczestników akcji lokalnych/kampanii społecznych na temat przeciwdziałania przemocy domowej.

CEL IV: Doskonalenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Kierunki działań:

- 1) Opracowywanie diagnoz potrzeb szkoleniowych kadr, w tym członków zespołów interdyscyplinarnych oraz grup diagnostyczno-pomocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- 2) Systematyczne prowadzenie szkoleń dla wszystkich przedstawicieli podmiotów, podejmujących działania na rzecz rodzin dotkniętych przemocą domową (w tym szczególności zadbanie o sferę psychiczną pracowników poprzez szkolenia z zakresu radzenia sobie ze stresem, motywacji, a także przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu),
- 3) Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami doświadczającymi przemocy domowej i z osobami stosującymi przemoc domową, w formie m.in. superwizji, coachingu, doradztwa, grup wsparcia,

- 4) Zapewnienie dostępu pracownikom zaangażowanym w przeciwdziałanie przemocy domowej do specjalistycznej literatury, materiałów edukacyjnych.

Wskaźniki:

- 1) liczba przeprowadzonych szkoleń,
- 2) liczba uczestników szkoleń,
- 3) liczba superwizji i innych form wsparcia,
- 4) liczba osób korzystających z wyżej wymienionych form wsparcia zawodowego,
- 5) liczba udostępnionych materiałów edukacyjnych dla pracowników pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

ROZDZIAŁ IV

1. MONITOROWANIE PROGRAMU

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdania z realizacji Programu podmioty składają do dnia 31 stycznia każdego roku do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Ziębicach, który funkcjonuje w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Ziębicach.

2. SPRAWOZDAWCZOŚĆ I WYMIANA INFORMACJI

Wypełniając powinność wymiany informacji, mającej zapewnić sprawne i skoordynowane działania gminnych instytucji oraz podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego ds. **Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Ziębicach** do dnia 31 marca każdego roku przedstawia Radzie Miejskiej w Ziębicach zbiorcze informacje z realizacji Programu, pozywające ocenić stan realizacji celów i wskaźników Programu.

3. FINANSOWANIE PROGRAMU

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Ziębice, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł. Inne źródło finansowania programu mogą stanowić również środki finansowe pochodzące z budżetu państwa w formie dotacji, konkursów, jak również ze środków unijnych.

ZAKOŃCZENIE

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie jest procesem wymagającym czasu, wysiłku, zaangażowania wielu służb, a także zmiany świadomości społecznej. Ze względu na swoją złożoność wymaga międzysektorowej, długofalowej współpracy wielu instytucji i organizacji bezpośrednio i pośrednio związanych z problematyką przemocy w rodzinie. Należy pamiętać, że jedynie interdyscyplinarny charakter pracy pozwoli na najskuteczniejsze podejmowanie działań.

W wyniku realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w gminie Ziębice na lata 2024-2030 przewiduje się następujące efekty: zmniejszenie poczucia bezradności osób doświadczających przemocy domowej, zmiana postaw społeczności lokalnej wobec zjawiska przemocy, zwiększenie skuteczności działań, kompetencji i wiedzy instytucji oraz podmiotów zajmujących się problematyką przemocy, zmniejszenie skali zjawiska przemocy na terenie gminy Ziębice.

UZASADNIENIE

Na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424) do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

Aktualnie na terenie gminy Ziębice obowiązuje Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla gminy Ziębice na lata 2021 – 2024, przyjęty Uchwałą Nr 353/VIII/2021 Rady Miejskiej w Ziębicach z dnia 25 listopada 2021 r.

Zapisy znowelizowanej ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej wprowadziły wiele modyfikacji w dotychczasowej strukturze działań m. in. zmieniają terminologię dotychczas stosowaną w ustawie – pojęcie przemocy w rodzinie zostało zastąpione przemocą domową, rozszerzają dotychczasowe formy przemocy domowej oraz krąg osób na które będą oddziaływać zmienione przepisy.

Podstawę Programu stanowi diagnoza problemu przemocy i jego rozmiarów na terenie gminy Ziębice. Celem realizacji rozwiązań przyjętych w proponowanym programie jest zmniejszenie skali przemocy na terenie Gminy Ziębice, a także stworzenie jednolitego i profesjonalnego systemu pomocy dla osób zagrożonych lub biorących udział w przemocy domowej.

Biorąc pod uwagę powyższe, podjęcie uchwały jest uzasadnione.

sporządziła :

KIEROWNIK
Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Ziębicach
mgr Kamila Cisakowska-Brożek

